Фридерун Райхенщетер

Животът на малкото прилепче

Разказ за удивителния свят на прилепите

С илюстрации от Ханс-Гюнтер Дьоринг

Издателство „Фют“

Какво отличава прилепите от птиците?

Птиците се излюпват от яйца, а прилепите раждат малките си.

Птиците имат пера, а тялото на прилепите е покрито с мека козина.

Крилата на прилепите са образувани от ципа – тънка, неокосмена кожа, поддържана от силно издължените пръсти на предните крака.

Вместо човка прилепите имат зъби.

Наспахте ли се, приятели?

Не е за вярване колко много прилепи са презимували в мазето на тази изоставена ферма! Хиляди! Тук са прекарали шест месеца в зимен сън. Вече е пролет и те се събуждат. Висят с главата надолу от къде ли не – от гредите, тавана, первазите, издатините по стените.

Не падат ли, докато спят, щом висят с главата надолу?

Не, на пръстите на задните си крака прилепите имат остри и извити здрави нокти. Когато висят, те се захващат с тях като с кукички. Пръстите се разтварят едва когато прилепът разпери крила и полети.

Всички пръсти на задните крака имат нокътчета за захващане. От пръстите на „ръцете“ – предните крака, само палецът завършва с остро нокътче. То служи за поддържане на храната, с него малкото прилепче се задържа за майка си. Освен това нокътят на палеца служи и за катерене.

Защо им е на прилепите да се катерят? Че нали могат да летят!

Понякога се налага да се катерят, за да намерят подходящо място, за което да се захванат.

Вярно е, че също като птиците прилепите могат да летят продължително и внезапно да сменят посоката на полета си. Те обаче не са птици. Прилепите са единствените бозайници, способни на истинско летене.

Къде ловуват прилепите?

Големият нощник ловува и в открити местности, и в гори.

Водният нощник лови насекоми над реки, езера, потоци.

Ръждивият вечерник лети и ловува високо над дърветата.

Кафявото прилепче излиза на лов в паркове и овощни градини.

Уверен полет в непрогледния мрак

След дългата зима прилепите нямат търпение да напуснат зимното си леговище и още в първата топла вечер размахват крила и излитат навън. Непременно трябва да се нахранят. Над рекичката прелитат безброй насекоми – папатаци, комари, мухи, откъм храстите и поляните долитат нощни пеперуди и бръмбари. Всички те са подходяща храна за прилепите.

Прилепите, които се срещат у нас, са насекомоядни. Те са умели ловци. Стрелкат се мълниеносно в непрогледния мрак и бързат да се нахранят. За една нощ един прилеп може да изяде над 3000 насекоми.

Еднакви ли са крилата на прилепите и на птиците?

Не, различават се много. Можем дори да кажем, че прилепите летят с ръцете си. Затова и учените ги наричат ръкокрили.

И при птиците, и при прилепите „ръцете“ – предните крака, са се превърнали в крила. Но у птиците костите им са станали много малки и летателната повърхност е образувана от плътно прилегнали едно към друго пера. При прилепите костите на „ръцете“ и пръстите са силно удължени и крилата са кожести.

Защо за прилепите е толкова важно веднага да намерят храна?

По време на дългия зимен сън те не са се хранили и са черпили енергия само от запасите в своето тяло. За да възстановят силите си час по-скоро, трябва веднага да се нахранят.

Нов дом за женските прилепи

В една топла пролетна нощ женските прилепи напускат зимното убежище и вкупом политат да търсят нов дом. Всичките те скоро ще си имат малки и ще ги отглеждат заедно. Така ще им осигурят по-добри грижи и защита. Тези големи групи на прилепи майки се наричат колонии.

Сега нощта е тъмна, но прилепите летят бързо и уверено, но не защото виждат чак толкова добре в тъмното. Ориентират се чудесно с помощта на звуците, които издават по време на полета.

Възможно ли е? Нима прилепите виждат чрез звуци?

Точно така. Този начин на ориентиране се нарича ехолокация.

Благодарение на ехолокацията прилепите летят в пълна тъмнина в пещерите, в които живеят, и ловят насекоми и през най-непрогледните нощи. През носа или устата си прилепът издава чести и кратки, много високи звуци, недоловими за човешкото ухо. Щом достигнат до предмет или животно, звуците отскачат обратно и се връщат като ехо (отразяват се). Прилепът чува ехото с ушите си и си създава „звукова картина“ на околността. Благодарение на ехолокацията прилепите разполагат с изобилие от насекоми през нощта, защото повечето от другите насекомоядни животни не могат да се ориентират в мрака и не излизат на лов.

След дълго разузнаване женските прилепи избират новото си убежище – стар, запуснат замък. В него е спокойно и тук ще родят своите малки.

Ориентиране чрез ехолокация

Недоловимите от човека звуци, които прилепът използва за ехолокацията, се наричат ултразвуци.